

Žagarska industrija v Sloveniji in Evropi

dr. Nike Krajnc, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
uni.dipl.ing.gozd. Špela Ščap, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko
dr. Peter Prislan, Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdno tehniko in ekonomiko

Objavljeno na spletu 06.04.2021

Na Gozdarskem inštitutu Slovenije smo v letu 2020 opravili obsežno zbiranje podatkov o stanju žagarskih obratov v Sloveniji. V nadaljevanju predstavljamo nekaj podatkov zbranih z anketnim vprašalnikom med žagarskimi obrati in povzemamo nekaj podatkov o stanju žagarske industrije v Evropski uniji, kot jih navaja INDUFOR (december 2020).

V raziskavi žagarskih obratov, ki smo jo opravili v letu 2020 smo evidentirali 331 podjetij, ki se ukvarja z žagarsko dejavnostjo, ocenjujemo pa, da je takšnih podjetij okrog 520. Podjetja, ki so nam poročala

podatke o količinah razžaganega lesa so v letu proizvedla 633.894 m³ različnih žagarskih proizvodov, kar predstavlja 67 % glede na uradne podatke, ki jih na letni ravni objavlja statistična zbirka Faostat (UNECE, 2020). Za natančnejše analize trenda proizvodnje žaganega lesa v Sloveniji bi bilo smiselno takšno raziskavo redno in periodično ponavljati.

Proizvodnja žaganega lesa v Evropi raste zadnjih deset let in je leta 2019 dosegla 105 milijonov m³. Glavne države proizvajalke žaganega lesa v EU so bile Nemčija, Švedska, Finska in Avstrija, s približno 60 % celotne proizvodnje.

Med največjimi žagarskimi podjetji v Evropi so: Stora Enso, Binderholz (vključno s Klenkom Holzom), Pfeifer Holz, SCA, Moelven, Södra, Mayr-Melnhof, Metsä, HS, Rettenmeier, Setra in Vida / Canfor. Leta 2019 so omenjena podjetja predstavljala več kot 25 % trga z žaganim lesom v EU. Stora Enso je največja s skupno 18 žagami (dve od njih sta v Rusiji), ki so leta 2019 proizvedle skoraj 5 milijonov m³ žaganega lesa. Največja posamezna žaga je Ziegler s sedežem v Nemčiji s skupno proizvedenih 1,2 milijona m³ žaganega lesa (2019).

V Sloveniji prevladujejo žagarski obrati, ki proizvedejo manj kot 5.000 m³ žaganega lesa letno, smo pa evidentirali tudi osem podjetij, ki so v letu 2019 proizvedla več kot 20.000 m³ žaganega lesa.

Skupna zmogljivost obratov, ki so sodelovali v lanski raziskavi slovenske žagarske industrije znaša 2.353.552 m³ razžagane hlodovine letno, vendar na to vprašanje niso odgovorila vsa sodelujoča podjetja. Raziskava opravljena v letu 2014, ko smo proizvedovali predvsem o tehnološki opremljenosti žagarskih obratov, je pokazala, da se opremljenost žagarskih obratov izboljšuje zato sklepamo, da se večajo tudi kapacitete.

Po napovedih posameznih investorjev, naj bi se kapacitete žagarske industrije v Evropi v naslednjih letih povečale za 4,5 milijonov m³. O največji investiciji na Finskem smo že pisali, druga največja investicija pa je predvidena v Juodeliai v Litvi (UAB).

Letna poraba žaganega lesa je v EU stalno rasla in je leta 2019 dosegla 85 milijonov m³. V začetku leta 2020 pa se je ta trend ustavil in spremenil zaradi izbruha virusa COVID-19. Po napovedih naj bi se celotna poraba žaganega lesa v letu 2020 približno 80 milijonov m³, proizvodnja pa naj ne bi presegla 100 milijonov m³. Kljub velikemu upadu v prvi polovici leta 2020 je trg konec poletja 2020 presenetljivo hitro pridobil zagon in pokazal znake okrevanja, ki ga je vodil porast trga "naredi si sam" in posledično povečano povpraševanje po gradbenih materialih.

Ker nas je zanimal vpliv epidemije COVID-19 na delovanje žagarskega obrata v času prvega vala epidemije v Sloveniji, smo okviru omenjene raziskave anketirance povprašali tudi o tem. Večina (64 %) anketirancev je odgovorilo, da so ukrepi zaradi razglasitve epidemije vplivali na poslovanje, ostalih 36 % podjetij vpliva ni zaznalo. Med podjetij, ki so občutili posledice epidemije COVID-19 prevladujejo tista (skupaj skoraj 70 %), ki se jim je proizvodnja zmanjšala za 20 % do 40 %. Po zbranih podatkih, se je proizvodnja žaganega lesa iglavcev v prvem valu epidemije zmanjšala v povprečju za 25 %, proizvodnja žaganega lesa listavcev pa se je v enakem obdobju zmanjšala za povprečno 29 %. Pri skoraj 20 % vprašanih se je odkup lesa zmanjšal za več kot 80 %. Padec prodaje na domačih in tujih trgih največkrat znašal do 20 %. Več kot četrtnina podjetij je beležila tudi nad 80 % padec prodaje na tujih trgih.